

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2016-10-17
meddelad i
Växjö

Mål nr P 2451-16

KLAGANDE

1. Kronobergs Ornitologiska Förening
c/o Roland Ylvén
Esbjörnamåla 6
360 13 Urshult

2. Naturskyddsföreningen i Alvesta
c/o Per Darell
Rökesvens väg 14
342 34 Alvesta

MOTPART

Alvesta kommun
342 80 Alvesta

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Kronobergs läns beslut den 15 april 2016 i ärende nr 403-6258-2015, se bilaga 1

SAKEN

Beslut att anta detaljplan för del av fastigheten Horgenäs 1:6 i Alvesta kommun

DOMSLUT

Med ändring av Länsstyrelsen i Kronobergs läns beslut upphäver mark- och miljödomstolen kommunfullmäktige i Alvesta kommuns beslut den 26 maj 2015, § 77, om antagande av detaljplan för del av fastigheten Horgenäs 1:6 i Alvesta kommun.

Dok.Id 378230

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 130 E-post: mmd.vaxjo@dom.se www.vaxjotingsratt.domstol.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:00

BAKGRUND

Kommunfullmäktige i Alvesta kommun beslutade den 26 maj 2015, § 77, att anta detaljplan för del av fastigheten Horgenäs 1:6 i Alvesta kommun. Länsstyrelsen i Kronobergs län (länsstyrelsen) tog den 16 juni 2015 upp detaljplanen för överprövning men beslutade den 29 september 2015 att inte upphäva den.

Anette Andersson, Mikael Oskarsson, Kronobergs ornitologiska förening och Naturskyddsföreningen i Alvesta överklagade kommunens beslut till länsstyrelsen, som avslog Anette Anderssons och Mikael Oskarssons överklagande och avvisade Kronobergs ornitologiska förening och Naturskyddsföreningen i Alvestas överklagaden. Anette Andersson och Mikael Oskarsson har överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen, som idag meddelat dom även i det målet, se mål nr P 4914-15.

Mark- och miljödomstolen prövade den 18 december 2015 i mål nr P 3100-15 länsstyrelsens beslut att avvisa Kronobergs ornitologiska förening och Naturskyddsföreningen i Alvesta och beslutade att undanröja länsstyrelsens beslut och återförvisa ärendet till länsstyrelsen för beslut i sak. Länsstyrelsen beslutade den 15 april 2016 att avslå föreningarnas överklaganden. Kronobergs ornitologiska förening och Naturskyddsföreningen i Alvesta har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Kronobergs ornitologiska förening yrkar i första hand att beslutet att anta detaljplan för Horgenäs 1:6 ska omprövas och att beslut fattas om att nollalternativet i det ursprungliga planförslaget ska gälla. I andra hand yrkar Kronobergs ornitologiska förening att den planerade småbåtshamnen vid Insjön stoppas. Dessutom yrkar de att en riktig miljökonsekvensbeskrivning görs innan en ny prövning av planförslaget görs. Den ska vara av minst samma omfattning som de som krävs före byggande av vindkraftverk. Alvesta kommun och länsstyrelsen ska även visa hur planförslaget kan genomföras i enlighet med Ramsar-konventionens krav. Till stöd för sitt överklagande anför föreningen i huvudsak följande.

Länsstyrelsen redovisar i avsnittet 'Bestämmelser som beslutet grundas på' det regelverk som finns för Åsnenområdet. Tolkningen av detta regelverk kan göras på olika sätt men länsstyrelsen väljer konsekvent att tolka regelverket till gagn för exploateringsintressena. Med tanke på Åsnens stora naturvärden borde det vara tvärtom.

Sjön Åsnen med omgivningar är sedan länge utsett som ett riksintresse för naturvärden men det väljer man att blunda för. Sjön Åsnen har även ett utökat strandskydd för att minska trycket på de strandnära naturmiljöerna. Trots det anser man att strandskyddet ska upphävas för byggandet av småbåtshamnen. Den betraktas som ett ringa ingrepp trots att den ska betjäna den planerade bebyggelsen omfattande 48 villor. I samband med detta anges att en miljökonsekvensbeskrivning ska upprättas. Den som gjordes inför kommunens ursprungliga planarbeten bygger på ett kort dagsbesök. Några inventeringar värda namnet har inte gjorts. Konsekvensen av att genomföra byggplanerna blir att fiskgjuse, storlom och flera andra störningskänsliga fågelarters livsutrymme krymps ännu mer.

Ingenstans i 'Motivering till beslutet' eller 'Bestämmelser som beslutet grundas på' nämns att Åsnen är utsett till ett av Sveriges Ramsar-områden. På SNVs hemsida finns en kartfunktion som tydligt visar att Insjön där den planerade småbåtshamnen ska byggas är en del av Ramsar-området Åsnen. Sverige har ratificerat konventionen.

Upphävandet av strandskyddet för att anlägga småbåtshamnen strider enligt föreningens åsikt odiskutabelt mot intentionerna i Ramsar-konventionen.

Kronobergs ornitologiska förening anser att länsstyrelsen skulle ha stoppat kommunens beslut att i översiktsplanen utse området till LIS-område. Det beslutet är yngre än det aktuella ärendet. Trots det anser länsstyrelsen att den gamla lagstiftningen ska gälla. Då faller argumentet att hamnen ligger i ett LIS-område eftersom sådana inte fanns tidigare.

Naturskyddsföreningen Alvesta yrkar att mark- och miljödomstolen upphäver beslutet om detaljplan för Horgenäs 1:6, Ulvö, som tillåter bostadsbebyggelse. Föreningen vidhåller vad som anförts i överklagandet till länsstyrelsen och tillägger i huvudsak följande.

Naturskyddsföreningen anser att bebyggelse vid Horgenäs kommer att medföra påtaglig skada på riksintresset för naturvård. Även internationella intressen som Ramsar-avtalet påverkas. Länsstyrelsens överprövning har inte på något övertygande sätt visat att bebyggelsen inte innebär påtaglig skada, vilket blir tydligt då även Miljöenheten på Länsstyrelsen i Kronoberg framhåller att riksintresset för naturvård ges förtur framför intresset av att exploatera Horgenäs för bostäder.

Otillräcklig inventering

Kommunens underlag för miljöbedömning grundar sig bland annat på en riktad inventering som utfördes under en enda dag, den 5 september 2012. Ingvar Nilsson, som utförde inventeringen, beskriver den som en ”översiktlig bedömning”, som dessutom ägde rum utanför t.ex. fåglarnas häckningsperiod. Kommunen har också hänvisat till Sondells undersökning av fiskgjuse 2013. I övrigt har inga av kommunen initierade undersökningar gjorts av naturlivet och inte heller någon helhetsbedömning av exploaterings betydelse för Åsnenområdet.

I övriga delar av Horgefjorden har flera skyddsvärda arter påträffats.

Naturskyddsföreningen Alvesta anser att en bredare och djupare inventering är nödvändig vid en så pass omfattande ny exploatering inom strandskyddat området som bebyggelsen innebär. Som riktade artinventeringar föreslås t.ex. dammfladdermus, större vattensalamander, bred gulbrämrad dykare, bred paljettdykare, bred kärrtrollslända och citronfläckad kärrtrollslända.

Naturskyddsföreningen Alvesta gjorde ett kortare fältbesök i det planerade området den 2 maj 2016. Rikligt med åkergroda påträffades i Horgenäs gyl och den övre delen av bäcken/diket som går mellan de planerade bostadsområdena. Åkergroda är upptagen i art- och habitatdirektivets bilaga 4 om artskydd, för noggrant skydd.

Man fann också rikligt med vattenfladdermus vid Horgenäs gyl och några exemplar vid Insjön. Även denna art är upptagen i art- och habitatdirektivet för noggrant skydd. Även storlom hördes i Insjön. Dessa observationer visar hur bristfällig kommunens MKB är.

Kommentarer till överprövningen

I länsstyrelsens beslut finns ett antal faktorer som anges ha varit avgörande för bedömningen för avslag på överklagan och som här kommenteras:

- Bebyggelsens slutliga placering och anpassning till strandmiljön och de för området särskilt utpekade natur- och kulturvärden
- Exploaterings omfattning har minskat under planprocessens gång. Antalet villor har förändrats från 64 till 48 i den slutliga planen. För det södra området har den föreslagna bebyggelsen fått en tydligare koncentration mot Horgenäs gyl.

Placeringen är i princip densamma och ändringen av antalet villor från 64 till 48 är ingen avgörande förändring jämfört med det ursprungliga planförslaget. Kommunen framhöll i LIS-planen 2013 att ett av Åsnenområdets största värden är dess karaktär av vildmark och orördhet. Det aktuella området är det minst exploaterade och det mest orörda området runt Åsnen och den föreslagna villabebyggelsen rimmar illa med LIS-planens ord.

- I naturmarken har särskilt skydd getts för strandmaderna och torpmiljöerna genom planbestämmelser.

Detaljplanen innebär, enligt kommunen, att strandskyddet förutsätts upphävas för de delar som detaljplanen gäller. Planen medför att strandskyddet upphävs inom kvartersmark för bostäder, lokalväg, småbåtshamn samt en liten del av naturområdet där det tillåts att en lekplats och andra aktivitetsplatser anordnas. Avståndet från de närmsta tomtgränserna till stranden är knappt 50 meter i norra delen och den översvämmade maden sträcker sig ända till ca 30 meter från

bebyggelsen. I södra delen är det ca 80 meter till stranden. Strandskogarna och maderna är av stor vikt för den biologiska mångfalden, särskilt i ett prioriterat område som Åsnen. Föreningen har tidigare redovisat ett antal viktiga arter som hittats i andra delar av Horgefjorden och som sannolikt kan påträffat även i aktuellt område.

- Ett exploateringsavtal ska upprättas och följas, där tydliga skötselplaner utifrån en skötselplan för de särskilt utpekade naturvärdena i underlaget "Gestaltungsprinciper för grönska" ges

Gestaltungsprinciper för grönska innehåller i första hand rekommendationer och önskningspunkter. Dessa kan vara lovvärda idéer, men påverkar inte den i grunden negativa påverkan den nya bebyggelsen kommer att innebära. Frågor som oundvikligen uppstår är: vilka avtal ska upprättas, vem är ansvarig och vad kommer de boende vilka? Kommer området att ytterligare utvidgas?

- Den planlagda båthamnen är koncentrerad till en inom planen angiven plats och reglerad till mindre båtar. Ökade rörelser av fritidsbåtar på Horgefjorden bedöms som liten.
- Horgefjorden och Insjön är naturligt svårtillgängliga för människor och båtar

Enligt kommunens plan avses en småbåtshamn för ca 25 till 30 båtplatser för lättare båtar och kanoter samt utrymme för parkering. Småbåtshamnen ansluts till Insjön och Åsnen, via en grävd, smal kanal. Området ska ingå i gemenskapsanläggning för fastigheter inom planområdet Stensjön och Fiskartorpet med möjlighet för ev. ytterligare planområden att delta i framtiden. Det går inte att utesluta att det i framtiden kan bli större båttrafik än vad som anges och planen anger också att ytterligare bebyggelse i närheten är möjlig. Detta innebär en betydande miljöpåverkan. Horgefjorden inklusive Insjön har idag lite båttrafik pga. att de är grunda och steniga. Med en småbåtshamn och en grävd kanal förändras situationen. Den ostörda miljön kommer att förändras och störningar på fågellivet kan få

allvarliga konsekvenser. I Horgefjorden häckar fiskgjusar, storlom, lärkfalk, trut och måsfåglar. Fjorden har en särställning i Åsnen och enligt miljövårdsenheten i Kronoberg en strategisk betydelse för det långsiktiga bevarandet av riksintresset för naturvård som helhet i Åsnen.

- Området är utpekade som LIS-område i Alvesta kommuns tillägg till översiktsplan, antaget 2013, där syftet är att bidra till landsbygdsutveckling. Länsstyrelsen godtog i granskningen till kommunens motivering det utpekade särskilda skälet enligt 7 kap. 18 d § MB.
- Området är ett av få utpekade bebyggelseområden, och ett av fem utpekade områden i den antagna LIS-planen, i anslutning till sjön Åsnen.

Som skäl för dispens för strandskydd anges i MB att området redan är ianspråktaget. Fyra av de utpekade LIS-områdena är vid samhällen eller vid gårdar. Horgenäs är ett undantag som inte är exploaterat. Naturskyddsföreningen i Alvesta finner det särskilt allvarligt att öppna upp ett nytt område, med obruten strandlinje, dessutom i den mest ostörda delen av Åsnen. Som Alvesta kommuns detaljplan antyder kan området dessutom senare utvecklas, och även i ett sådant fall kan skälet att det redan är ianspråktaget användas. Inget egentligt underlag gällande områdets potential för landsbygdsutveckling har heller presenterats, och länsstyrelsen påpekade redan i samband med LIS-planen att man är ”tveksam till att nya bostäder inom området vid Horgenäs kan bidra till en långsiktigt hållbar landsbygdsutveckling bl.a. mot bakgrund av det långa avståndet till service, skolor, arbete och hållbara kommunikationer samt vägnät”.

- Länsstyrelsen har under detaljplanens gång inte haft synpunkter på att planområdet skulle få negativa effekter för bildandet av nationalpark inom Västra Åsnen. Nationalparken kommer att bidra till ökat intresse för friluftslivet som också riktas mot nationalparkens områden österut.

Naturskyddsföreningen har vid flera tillfällen framhållit att Horgenäsområdet är en viktig del av Åsnenområdet och nationalparken. Fastigheterna i Horgenäs ligger

nära nationalparkens gräns, och med Nationalparkens i dagens läge lilla landareal skulle Horgenäs utgöra en utmärkt buffertzoon för parkens framtida utveckling. Naturvårdande utveckling av strandzonen och fortsatt bete utgör ett utmärkt alternativ i en sådan buffertzoon. Exploatering i Horgenäs skulle vara en mycket stor förlust för Åsnenområdets biologiska mångfald och attraktionskraft för turism.

Naturskyddsföreningen har gjort tre stickprov på de naturvärden som kan förekomma i detaljplaneområdet och dess närmsta omgivningar. Vid det första fältbesöket, den 2 maj 2016, fanns de fridlysta arterna åkergroda och vattenfladdermus.

Vid det andra och det tredje stickprovet noterades åtskilliga fågelarter såsom havsörn, storlom spel/sång, fiskgjuse, drillsnäppa, göktyta, bivråk och tornseglare. Vidare noterades backmåra, en art som förekommer inom ett mycket begränsat område i södra Sverige och utanför Sverige endast är känd från några lokaler i norra Tyskland. Antalet arter av trollslända var mycket stort. De fann även bred paljettdykare, en art som ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 4 och betecknas med N i artskyddsförordningens bilaga 1. Det är en art som i art- och habitatdirektivet beskrivs kräva noggrant skydd och är fridlyst.

Naturskyddsföreningens undersökningar har lett till några slutsatser:

1. Det aktuella området är väldigt lite inventerat.
2. Kommunens naturvärdesinventering är synnerligen bristfällig.
3. Den MKB som gjorts kan inte anses uppfylla syftet att möjliggöra en samlad bedömning av planens miljöpåverkan.

Det finns inga noteringar på artportalen i själva området före 2015, vilket är mycket anmärkningsvärt. En förklaring kan vara att området har varit otillgängligt pga. avstängda vägar, lösgående kreatur inom ett stort område och otillgänglighet från sjön med båt, då Horgefjorden och i synnerhet Insjön är mycket stenig och grund. Natursjönsföreningens stickprov har givit en diger artlista.

Kommunens inventering har inte tagit hänsyn till behovet att tillgodose fridlysta arters fortplantnings- och viloplatser då man överhuvudtaget inte genomfört nödvändiga undersökningar. Kommunen har därmed inte heller gjort en fullgod bedömning av exploaterings konsekvenser för såväl själva planområdet som för hela Åsnens biologiska mångfald. Störning från båttrafik i Insjön och vidare ut i andra delar av Horgefjorden och från vägtrafik är mycket tydlig och kan få allvarliga konsekvenser för flera fågelarter, groddjur och fladdermöss.

En fördjupad inventering är nödvändig då fler skyddsvärda arter sannolikt förekommer. Naturskyddsföreningen föreslår t.ex. riktade undersökningar av bland annat salamander, bred kärrtrollslända, citronfläckad kärrtrollslända, bred gulbrämrad paljettdykare och fladdermöss.

Området har speciella kvaliteter och är den mest ostörda miljön i hela Åsnenområdet. Under flera år har ett stort område i Horgenäs naturbetats, även i detaljplanområdet. Naturbete med skogsbete är idag mycket ovanligt och har här utvecklat intressanta miljöer och strukturer. En art som troligen gynnats av detta är ovan nämnda backmåra.

Stickproven understryker att kommunens underlag för detaljplanen har varit mycket bristfälligt. En miljökonsekvensbeskrivning ska möjliggöra en samlad bedömning av planens inverkan på miljön, men utan en grundlig naturvärdesinventering kan detta krav knappast anses uppfyllt. Därför har den inte kunnat tjäna som grund för beslut.

Det strandskydd som gäller för Åsnen och det särskilda skydd som Åsnen har i miljöbalken bör vägas mot de fördelar som en exploatering skulle ge för landsbygdsutvecklingen. Området ligger långt från skola och service. Insjön och Horgefjorden är olämpliga för båttrafik då de är grunda och svårframkomliga, och omgivningarna utgörs till stor del av våtmarker. Naturskyddsföreningen finner inte området speciellt lämpligt för landsbygdsutveckling. Att exploatera ett nytt och

ostört område med så stora natur- och friluftskvaliteter måste också vägas mot att exploatera redan bebyggda områden.

Ett fortsatt naturbete skulle gynna den biologiska mångfalden och ge möjligheter för friluftsliv och turism i samband med den planerade nationalparken.

Alvesta kommun yrkar att inkomna besvär lämnas utan bifall och anför i huvudsak följande. En övergripande naturinventering har pekat ut torpmiljöer samt Getön som miljöer att värna om. Detta har tagits i beaktande genom planbestämmelser. Den föreslagna bebyggelsen ligger utanför riksintresset för naturvård. Strandzonen med strandmad, Getön och ett sankt skogsområde ingår i riksintresset och har avsatts som natur i planområdet. Påverkan på fågellivet från begränsad ökning av friluftslivet är marginell och planen bedöms inte ha någon påtaglig inverkan på riksintresset för natur. Någon detaljerad naturinventering i fält har inte bedömts nödvändig.

Storlom, havsörn och fiskgjuse är några av de arter som ska skyddas genom särskilda skyddsområden (Natura 2000) enligt fågeldirektivet. Horgenäs och Horgefjorden har inte pekats ut som sådana områden. Horgefjorden, ca 1 km söder och öster om planområdet, utgör ett häckningsområde för flera fågelarter, däribland fiskgjuse och storlom. Hemområden för storlom finns däremot inte inom Insjön. Enligt fiskgjuseexpert har inte heller något aktivt fiskgjusebo funnits vid Insjön sedan fiskgjuseinventering startade 1971. Havsörn finns i Åsnenområdet men dess boplatser har inte varit tillgängliga för beaktning pga. sekretess.

Planen medger småbåtshamn där endast lättare flytfarkoster kan vara aktuellt med hänsyn till sjöns grundhet och stenighet. Om omfattningen på båtlivet blir av sådan storlek att det finns risk för störning på fågellivet anser kommunen det vara möjligt att styra bort denna från känsliga områden genom fågelskyddsområden. Detta hanteras inte i planskedet.

Planen tar hänsyn till strandmad inom området med beaktande av Ramsar-konventionen. Strandmaden ligger utanför bebyggelseområdet och omfattas av bestämmelse om natur. Alvesta kommun bedömer att sumpskog inom och intill planområdet inte kommer att påverkas negativt av planens genomförande.

Horgefjorden gränsar till utredningsområdet för Åsnens nationalpark. Alvesta kommun kan inte se att detaljplanen skulle påverka nationalparken negativt. Trafik till det nya bostadsområdet är av begränsad omfattning och båttrafiken bedöms bli sparsam och endast bestå av lättare båtar och kanoter. Horgefjorden ingår inte i utredningsområdet för Åsnens nationalpark. Planen bedöms inte heller förhindra en eventuell utvidgning av nationalparken för delar av Horgefjorden i framtiden om det blir aktuellt.

Åsnen beskrivs i många sammanhang som orörd. Alvesta kommun betraktar inte området som generellt orört. Det är idag sparsamt med bebyggelse och det finns få boende inom närområdet, men det är inte orört. Marken består till stor del av produktionsskog och övergivna torpmiljöer indikerar att delar av marken har varit odlad. En udde med mer av naturskogskaraktär finns i området och kommer även fortsättningsvis ingå i strandskyddat område.

Kommunen bedömer att landsbygdsutveckling genom nya bostäder kan ske utan att naturvärden och värden för friluftslivet påverkas i någon större omfattning. Planområdet är utpekad som LIS-område (landsbygdsutveckling i strandnära läge). Av planeringsunderlaget ”Åsnen i översiktsplanen” framgår att det måste finnas människor som bor i området och som brukar marken för att Åsnenområdets värden ska kunna bestå och utvecklas. I målsättningen ingår såväl att bibehålla natur- och kulturvärden, som utveckling på bygdens villkor, både turism och närrekreation och att utveckla boenderesursen. Kommunens uppfattning är att ett nytt bostadsområde i Horgenäs kommer att bidra till långsiktigt hållbar landsbygdsutveckling genom utveckling av turism och boenderesurs i Åsnenområdet som helhet. Såväl fritidsboende som permanentboende bidrar till att Åsnenområdet får ett utökat

serviceunderlag och att det finns människor i området som kan värna om natur- och kulturvärden.

En detaljplan kan inte reglera lantmäteri frågor som en vägsträckning utgör, inte heller utsläppsfrågor vad avser avloppsanläggning samt läge för naturstigar. Även den småbåtshamn som planeras måste bedömas i en prövning av vattenverksamhet, då en rätt att anlägga småbåtshamn inte kan ges i detaljplan. Dessa frågor måste därför prövas särskilt inför genomförandet av detaljplanen. Det är inte rimligt att fastighetsägare, exploatör eller kommun ska ta fram detaljerade ritningar och ansöka om alla prövningar innan det finns en detaljplan som ger möjlighet att gå vidare.

De klagande har lyft att kommunen inte tagit tillräcklig hänsyn till vissa allmänna intressen. Länsstyrelsen har i uppgift att bevaka ett flertal sådana intressen och har under processen framfört synpunkter om bl.a. riksintressen, naturvärden och områdesskydd. Länsstyrelsen har beslutat att inte upphäva planen, varför kommunen anser att planen i erforderlig omfattning har tagit hänsyn till dessa frågor.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har hållit syn på platsen.

Mark- och miljödomstolens prövning

Enligt bestämmelserna i 1 kap. 2 § plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, som på sätt länsstyrelsen angivit är tillämplig lag i målet, är det en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten. Det innebär att kommunen själv inom vida ramar avgör hur marken ska användas. Vid en överprövning av kommunens beslut att anta detaljplan ska beslutet endast upphävas om kommunen i sin bedömning gjort en felaktig avvägning mellan motstående enskilda intressen eller motstående enskilda och allmänna intressen, eller i det fall då kommunen har begått fel vid handläggningen av planärendet. Mark- och miljödomstolen erinrar även om att domstolen vid sin överprövning av kommunens beslut att anta

detaljplan är begränsad till att antingen fastställa eller upphäva detaljplanen i sin helhet, förutsatt att kommunen inte har medgett några ändringar, vilket inte har skett i detta mål.

Tillämpliga bestämmelser

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut med följande tillägg.

Enligt 5 kap. 7 a § plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, får det i detaljplanen bestämmas att strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken upphävs för ett område, om det finns särskilda skäl och intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset. En bestämmelse om upphävande får dock inte avse ett sådant område som enligt 7 kap. 18 § första stycket 2 miljöbalken omfattas av länsstyrelsens beslutanderätt.

Bestämmelserna i 7 kap. 18 c–18 g §§ miljöbalken ska tillämpas i fråga om en sådan detaljplanebestämmelse som avses i första stycket.

I 7 kap. 18 c § sista stycket miljöbalken anges att det i 7 kap. 18 d § miljöbalken finns bestämmelser om vad man får beakta som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet om det gäller ett sådant område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 18 e §.

I 7 kap. 18 d § miljöbalken (1998:808), anges att som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet inom ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen får man också beakta om ett strandnära läge för en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd bidrar till utvecklingen av landsbygden. Om prövningen gäller en dispens för att uppföra enstaka en- eller tvåbostadshus med tillhörande komplementbyggnader och andra åtgärder får man i stället beakta om huset eller husen avses att uppföras i anslutning till ett befintligt bostadshus.

Enligt 7 kap. 18 e § miljöbalken avses med område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen vid tillämpningen av 18 d § ett område som

1. är lämpligt för utvecklingen av landsbygden,
2. är av ett sådant slag och har en så begränsad omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt,
3. endast har en liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften,
 - a) i eller i närheten av tätorter.

(.....)

En översiktsplan enligt 3 kap. 1 § plan- och bygglagen (2010:900) ska ge vägledning vid bedömningen av om en plats ligger inom ett sådant område som avses i första stycket. Översiktsplanen är inte bindande.

Strandskydd

De klagande föreningarna har ifrågasatt att Horgenäs utpekats som ett LIS-område i Alvesta kommuns tematiska tillägg till översiktsplanen och att strandskyddet därmed får upphävas. En kommun får enligt 5 kap. 7 a § ÄPBL upphäva strandskyddet vid antagande av detaljplan, exempelvis om området är lämpligt för landsbygdsutveckling i strandnära läge (ett s.k. LIS-område) på det sätt som avses i 7 kap. 18 e § miljöbalken. Mark- och miljödomstolen finner att genomförandet av planen är beroende av att strandskyddet inom området upphävs och prövar därför om det finns särskilda skäl att upphäva strandskyddet inom planområdet.

Ligger planområdet inom ett LIS-område?

Planområdet är i 'Tematiskt tillägg till översiktsplanen, landsbygdsutveckling i strandnära läge', antagen av kommunfullmäktige den 18 juni 2013, § 81, utpekad som LIS-område. I det tematiska tillägget anges att Horgenäs är en halvö i Åsnen i kommunens sydligaste del, nära gränsen till Tingsryds kommun. Området har en mycket speciell landskapsbild med flacka, betade ängar och mycket sten. Enstaka äldre bebyggelse finns i området. Det framgår även att den närmaste serviceorten är Lönashult som ligger cirka 15 km från Horgenäs. På ungefär samma avstånd finns även Ryd i Tingsryds kommun. I nuläget finns närmaste kollektivtrafikförbindelse

mot bl.a. Alvesta och Vislanda i Lönashult. Alvesta kommun har uppgett att LIS-området syftar till att bidra till ett upprätthållet serviceunderlag i Lönashult.

Mark- och miljööverdomstolen har bl.a. i MÖD 2012:39 angett att det först vid prövningen i det enskilda fallet på ett rättsligt bindande sätt avgörs om den tänkta platsen för en åtgärd uppfyller de kriterier som uppställs i 7 kap. 18 e § miljöbalken, trots att området ifråga är utpekade som ett LIS-område i översiktsplan. Det saknas dock normalt skäl att frångå kommunens bedömning i en översiktsplan om länsstyrelsen i sitt granskningsyttrande inte har haft några invändningar mot kommunens utpekande av ett LIS-område. Trots detta kan det i vissa enskilda fall framkomma omständigheter som talar för att kommunens redovisning av området bör ifrågasättas. Det bör enligt lagförarbetena inte ställas orimligt höga krav på utredning som visar att en åtgärd långsiktigt bidrar till utvecklingen av landsbygden. En övergripande bedömning får göras av hur den planerade åtgärden kan bidra till ökad ekonomisk aktivitet på orten eller i bygden på längre sikt. (se prop. 2008/09:119 s. 107-108).

I MÖD 2015:32 konstaterade Mark- och miljööverdomstolen att bostadsbebyggelse bör lokaliseras nära den service som bebyggelsen avser att stärka. Länsstyrelsen är i sitt granskningsyttrande 2012-06-25, dnr. 401-2287-12, tveksam till att nya bostäder inom området vid Horgenäs kan bidra till en långsiktigt hållbar landsbygdsutveckling bl.a. mot bakgrund av det långa avståndet till service, skolor, arbete och hållbara kommunikationer samt vägnät. Mark- och miljödomstolen instämmer i att ett avstånd på 15 km till närmaste serviceort får anses vara ett så stort avstånd att det finns skäl att ifrågasätta om genomförandet av detaljplanen skulle bidra till bibehållen eller utökad service i den närmaste serviceorten Lönashult. Alvesta kommun har i det tematiska tillägget angett att det finns potential att skapa boendemiljöer av hög kvalitet vid Horgenäs Gyl. Detta är i domstolens mening inte en omständighet som innebär att byggnationen bidrar till landsbygdsutveckling. Mark- och miljödomstolen finner det inte visat att bebyggelse inom detaljplaneområdet skulle förbättra eller stärka servicen i Lönashult.

Mark- och miljödomstolens bedömning

Mark- och miljödomstolen anser att det av Alvesta kommun utpekade LIS-området i Horgenäs inte är ett sådant område som avses i 7 kap. 18 e § miljöbalken. Det finns därför ingen möjlighet att i detaljplanen upphäva strandskyddet med hänvisning till bestämmelserna om landsbygdsutveckling i strandnära läge. Det har heller inte i övrigt framkommit några särskilda skäl för att upphäva strandskyddet. Eftersom planen inte kan genomföras utan ett upphävande av strandskyddet ska detaljplanen upphävas. I och med det saknas anledning att bedöma övriga invändningar mot planen som framförts av klagandena.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 7 november 2016.

Marie Gerrevall

Mårten Dunér

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Marie Gerrevall, ordförande, och tekniska rådet Mårten Dunér. Föredragande har varit beredningsjuristen Ida Lauridsen.

BESLUT

1 (9)

Datum
2016-04-15Ärendenummer
403-6258-2015VÄXJÖ TINGSRÄTT
3:4

Naturskyddsföreningen i Alvesta
c/o Per Darell
Rökesvens väg 14
342 34 Alvesta

INKOM: 2016-06-03
MÅLNR: P 2451-16
AKTBIL: 6

Kronobergs Ornitologiska Förening
c/o Roland Ylvén
Esbjörnåmåla 6
360 13 Urshult

Delgivningskvitto

ÖVERKLAGANDE AV KOMMUNFULLMÄKTIGES I ALVESTA
KOMMUN BESLUT DEN 26 MAJ 2015, § 77, ATT ANTA
DETALJPLAN FÖR DEL AV FASTIGHETEN HORGENÄS 1:6

BESLUT

Länsstyrelsen avslår överklagandena.

BESKRIVNING AV ÄRENDET

Det överklagade beslutet

Kommunfullmäktige i Alvesta kommun beslutade den 26 maj 2015 att anta detaljplan för Horgenäs 1:6 med stöd av 5 kap. 29 § äldre plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL.

Som redogörelse för ärendet angavs i huvudsak följande.

Syftet med planen är att ge möjligheter att uppföra fristående villor i skogsmark vid insjön i Horgefjorden. Detaljplanen innehåller även naturmark som ska ingå i gemensamhetsanläggning och vara allmänt tillgänglig. Här fortsätter strandskyddet att gälla. Planen innebär att strandskyddet upphävs i de delar som föreslås bli bostäder, lokalväg och småbåtshamn. Planområdet ligger inom LIS-område, landsbygdsutveckling i strandnära läge, enligt tematiskt tillägg till översiktsplanen.

Planen har varit utställd för granskning under tiden 13 oktober 2014 – 10 november 2014. Inkomna synpunkter har sammanfattats, bearbetats och bemötts i ett utlåtande.

Sammanfattningsvis har flera synpunkter inkommit från Länsstyrelsen, och naturorganisationer om att planens inverkan på Åsnenområdet med dess riksintressen, skyddsvärda fågelliv, naturvärden samt strandskyddets syften behöver förtydligas. Synpunkter har även inkommit gällande föreslagen avloppslösning, brandvattenförsörjning, elledningar i området, framtida behov av tillstånd enligt miljöbalken, väganslutningar till området m.m. Inkomna synpunkter har medfört kompletteringar i planhandlingarna. Ändringarna bedöms inte vara av sådan art att en ny utställning av planförslaget behövs. Planförslaget bedöms vara klart för antagande.

Överklagandena

Naturskyddsföreningen Alvesta begär att beslutet om detaljplanen för Horganäs 1:6, Ulvö som tillåter bostadsbebyggelse rivs upp.

Som bakgrund och skäl anförs sammanfattningsvis att beslutet överklagas eftersom kommunen förslag till bebyggelse:

- Hotar de stora naturvärden i Åsnen som pekats ut i miljöbalken, Länsstyrelsens översiktsplan för Åsnen och Länsstyrelsens naturvårdsplan.
- Leder till oacceptabel störning i Åsnens mest orörda och ostörda område.
- Påverkar nationalpark Åsnens framtida utvecklingsmöjligheter och upplevelsemöjligheter.
- Innebär en fragmentering av Horgefjordens stränder som leder till en kraftig störning för lång tid framöver.
- Utgör ett brott mot andan i fågeldirektivet genom störningar på fågellivet, särskilt allvarligt i fallet fiskgjuse.
- Har föregåtts av en helt otillräcklig inventering av växt-och djurlivet och naturvärdesbedömning.
- På denna plats inte är lämplig av serviceskäl och på grund av olämplig miljö.

Kronobergs ornitologiska förening begär att beslutet att tillåta bebyggelse vid Horgenäs 1:6 rivs upp och att det ursprungliga planförslagets nollalternativ är det som ska gälla.

Kronobergs ornitologiska förening anför sammanfattningsvis i huvudsak följande.

Åsnens naturvärden är för höga för att offras före en exploatering som riskerar att ytterligare reducera antalet framgångsrika häckningar av storlom, fiskgjuse, fisktärna och andra fågelarter, kräver dispens från strandskyddet, går emot strävanden i Åsnens översiktsplan där naturvärden lyfts fram på ett mycket tydligt sätt, bryter mot RAMSAR-konventionens förpliktelser, bygger på en helt undermålig naturvärdesinventering, riskerar sjöns framtida vattenkvalitet och reducerar den närliggande nationalparkens upplevelsestatus. Beslutet att tillåta bebyggelse vid Horgenäs måste därför upphävas.

Tidigare prövning

Länsstyrelsen har tidigare genom beslut den 22 juli 2015 avvisat Naturskyddsföreningens i Alvesta och Kronobergs ornitologiska förenings överklaganden samt avslagit ett tredje överklagande.

Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt har genom slutligt beslut den 18 december 2015 undanröjt länsstyrelsens beslut i den del beslutet avser Naturskyddsföreningens i Alvesta och Kronobergs ornitologiska förenings respektive överklaganden och återförvisat målet för erforderlig handläggning och beslut i denna del.

Länsstyrelsen har tidigare även gjort en prövning enligt 12 kap. ÄPBL. Vid den prövningen beslutades att detaljplanen inte ska upphävas (se beslut den 29 september 2015, ärende nummer 404-2850-15).

Yttranden från Kronobergs Ornitologiska Förening

Kronobergs Ornitologiska Förening har skickat in två yttranden och i huvudsak framfört samma skäl som i överklagandet.

BESTÄMMELSER SOM BESLUTET GRUNDAS PÅ

Av övergångsbestämmelserna till plan- och bygglagen (2010:900), PBL, framgår att äldre föreskrifter fortfarande ska gälla för mål och ärenden som har påbörjats före den 2 maj 2011 och mål och ärenden som avser överklagande av beslut i ett sådant mål eller ärende till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

Eftersom ärendet med den nu överklagade detaljplanen påbörjades före den 2 maj 2011 ska därmed äldre plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, tillämpas i ärendet.

Av 1 kap. 2 § ÄPBL framgår att det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten.

Vid prövning av frågor enligt denna lag ska, enligt 1 kap. 5 § ÄPBL, både allmänna och enskilda intressen beaktas, om inte annat är särskilt föreskrivet.

Enligt 2 kap. 1 § ÄPBL ska mark- och vattenområden användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning. Vid planläggning och i ärenden om bygglov och förhandsbesked ska bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken tillämpas.

I 3 kap. 6 § miljöbalken (1998:808) anges att mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter ska särskilt beaktas.

Områden som är av riksintresse för naturvärden, kulturmiljövärden eller friluftslivet ska skyddas mot åtgärder som avses i första stycket.

Enligt 4 kap. 1 § miljöbalken är de områden som anges i 2–8 §§, med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i områdena, i sin helhet av riksintresse. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd endast om

1. det inte möter något hinder enligt 2–8 §§ och
2. det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden.

I 4 kap. 2 § miljöbalken anges bland annat att inom följande områden ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön:

- Åsnen med öar och strandområden och områdena söder därom utmed Mörrumsån och vid sjön Mien till Pukaviksbukten och Listerlandet.

I detaljplanen får det, enligt 5 kap. 7 a § ÄPBL, bestämmas att strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken upphävs för ett område, om det finns särskilda skäl och intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset.

Bestämmelserna i 7 kap. 18 c–18 g §§ miljöbalken ska tillämpas i fråga om en sådan detaljplanebestämmelse som avses i första stycket.

I 7 kap. 18 c § miljöbalken anges att som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet får man beakta endast om det område som upphävandet eller dispensen avser

1. redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
2. genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,
3. behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,
4. behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,
5. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller
6. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

I 18 d § finns bestämmelser om vad man får beakta som särskilda skäl utöver det som anges i första stycket, om prövningen gäller ett sådant område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 18 e §.

Som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet inom ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen får man också beakta om ett strandnära läge för en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd bidrar till utvecklingen av landsbygden. Om prövningen gäller en dispens för att uppföra enstaka en- eller tvåbostadshus med tillhörande komplementbyggnader och andra åtgärder får man i stället beakta om huset eller husen avses att uppföras i anslutning till ett befintligt bostadshus (7 kap. 18 d § miljöbalken).

När detaljplanen upprättas ska, enligt 5 kap. 18 § 2 st. ÄPBL, bestämmelserna i 6 kap. 11–18 och 22 §§ miljöbalken tillämpas, om planen kan antas medföra en sådan miljöpåverkan som avses i 6 kap. 11 § miljöbalken.

Oavsett vad som följer av andra stycket ska en miljökonsekvensbeskrivning upprättas, om detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för

1. industriändamål,
2. köpcentrum, parkeringsanläggning eller annat projekt för sammanhållen bebyggelse,
3. skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar,
4. hamn för fritidsbåtar,

5. hotellkomplex eller fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse,
6. permanent campingplats,
7. nöjespark, eller
8. djurpark.

Om en miljökonsekvensbeskrivning ska upprättas enligt tredje stycket ska bestämmelserna i 6 kap. 6 § och 7 § första och andra styckena miljöbalken om samråd respektive miljökonsekvensbeskrivningens innehåll tillämpas. När planen har antagits ska information om detta lämnas till den myndighet som avses i 6 kap. 8 § andra stycket tredje meningen miljöbalken.

Av 6 kap. 7 § första stycket miljöbalken framgår att miljökonsekvensbeskrivningen ska, i den utsträckning det behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning, innehålla de uppgifter som behövs för att uppfylla syftet enligt 3 §.

I 6 kap. 3 § miljöbalken anges att syftet med en miljökonsekvensbeskrivning för en verksamhet eller åtgärd är att identifiera och beskriva de direkta och indirekta effekter som den planerade verksamheten eller åtgärden kan medföra dels på människor, djur, växter, mark, vatten, luft, klimat, landskap och kulturmiljö, dels på hushållningen med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt, dels på annan hushållning med material, råvaror och energi. Vidare är syftet att möjliggöra en samlad bedömning av dessa effekter på människors hälsa och miljön.

Av 13 kap. 8 § ÄPBL framgår att den myndighet som har att pröva överklagande av ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan, områdesbestämmelser eller en fastighetsplan ska antingen fastställa eller upphäva beslutet i dess helhet. Om kommunen har medgett det, får dock beslutet upphävas i en viss del eller ändras på annat sätt. Utan kommunens medgivande får ändringar av ringa betydelse göras.

MOTIVERING TILL BESLUTET

Länsstyrelsen vill inledningsvis klargöra att Länsstyrelsen endast kan pröva vad som omfattas av det överklagade beslutet och att Länsstyrelsen härvid endast kan fastställa eller upphäva detaljplanen i sin helhet.

I några avgöranden har Mark- och miljööverdomstolen gjort vissa allmänna uttalanden om prövningens omfattning när det gäller överklagade detaljplaner. I ett avgörande har domstolen uttalat bland annat följande (MÖD 2013:47):

”ÄPBL, liksom plan- och bygglagen (2010:900), bygger på principen om decentralisering av beslutsfattandet och kommunal självbestämmanderätt i frågor som rör bl.a. riktlinjer för markanvändningen i kommunen. Således föreskrivs i 1 kap. 2 § ÄPBL att det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten. Med hänsyn härtill äger kommunen själv, inom vida ramar, att avgöra hur marken ska disponeras samt hur miljön ska utformas i den egna kommunen. En konsekvens av detta är att prövningen vid ett överklagande i många fall stannar vid en prövning av om ett beslut att anta en detaljplan ligger inom ramen för det handlingsutrymme som de materiella reglerna ger kommunen.

...

Vid planläggningen ska enligt 1 kap. 5 § ÄPBL både enskilda och allmänna intressen beaktas. Vid en överprövning av kommunens beslut att anta en detaljplan bör beslutet upphävas endast om kommunen i sin bedömning har gjort en felaktig avvägning mellan motstående enskilda intressen eller motstående enskilda och allmänna intressen, eller i de fall då kommunen har förfarit felaktigt vid handläggningen av planärendet. Prövningen i ett ärende avseende en överklagad detaljplan avser därför i allt väsentligt frågor som är av betydelse för de klagande i deras egenskap av sakägare eller boende, dvs. frågor som rör de klagandes enskilda intressen.

Vissa allmänna intressen, såsom miljö kvalitetsnormer, riksintressen och boendes hälsa, bevakas i första hand av länsstyrelsen i sin funktion som regional planmyndighet under planprocessen och vid prövning eller beslut enligt bestämmelserna i 12 kap. ÄPBL. När enskilda åberopar allmänna intressen, såväl frågor som omfattas av länsstyrelsens prövning enligt 12 kap. ÄPBL som andra allmänna intressen, blir prövningen i samband med ett överklagande begränsad (se bl.a. RÅ 1994 ref. 39). Det som avgör överprövningens omfattning är utformningen av de bestämmelser som det överklagade beslutet grundas på. Om kommunens beslut rymms inom den handlingsfrihet som de materiella bestämmelserna medger, kommer de avvägningar som en kommun gjort mellan olika samhällsintressen inte bli föremål för överprövning. I samband med ett överklagande som berör sådana allmänna intressen som bevakas enligt 12 kap. ÄPBL kan i regel dock bara prövas om underlaget för länsstyrelsens prövning varit godtagbart, vad som tillförts i målet efter länsstyrelsens prövning samt om detaljplanen medför att planen för berörda inte blir acceptabel.”

Länsstyrelsen har tidigare gjort en prövning enligt 12 kap. ÄPBL (se beslut den 29 september 2015, ärende nummer 404-2850-15). Länsstyrelsen finner inte skäl att nu frånga de ställningstaganden som gjorts i det ärendet. Inte heller finner Länsstyrelsen skäl att frånga den bedömning i sak som gjorts i det tidigare överklagade ärendet (403-3257-2015 med beslut den 22 juli 2015).

Länsstyrelsen bedömer att det inte heller i övrigt föreligger skäl att upphäva det överklagade beslutet. Beslutet att anta detaljplanen får anses ligga inom ramen för det handlingsutrymme som de materiella reglerna ger kommunen och det har inte heller framkommit sådana formella brister i ärendets hantering att beslutet av den anledningen ska upphävas. Vad föreningarna anfört föranleder inte Länsstyrelsen att göra något annat ställningstagande. Överklagandena ska därför avslås.

DU KAN ÖVERKLAGA BESLUTET

Se bilaga 1.

DE SOM DELTAGIT I BESLUTET

Beslutet har fattats av chefsjurist Louise Jeppsson med länsjurist Josefine Gällerspång som föredragande.

Louise Jeppsson

Chefsjurist

Josefine Gällerspång

Länsjurist

Kopia till:

Alvesta kommun, klk@alvesta.se

Bilaga 1

DU KAN ÖVERKLAGA BESLUTET

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du **skriftligen** överklaga beslutet hos Mark- och miljödomstolen. **Observera att du ska skicka eller lämna in överklagande till Länsstyrelsen i Kronobergs län, 351 86 Växjö. Du kan även skicka in överklagandet via e-post till kronoberg@lansstyrelsen.se.** Det ska du göra därför att Länsstyrelsen måste pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare till domstolen.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet.** Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det domstolen som beslutar om tiden kan förlängas eller inte.

Ditt överklagande ska innehålla

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras
- varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt

Skriv också följande uppgifter:

- adress till bostaden
- telefonnummer där du kan nås
- eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna skicka handlingar till dig

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din mening, bör du skicka med kopior på dessa.

Ombud

Du har rätt att anlita ett ombud som kan sköta överklagandet åt dig. I så fall ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Ytterligare upplysningar

Behöver du veta mer om hur du ska göra, går det bra att ringa till Länsstyrelsen, telefonnummer 010-223 70 00. **Fråga efter den som varit föredragande i beslutet.**

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL SOM HAR ÖVERKLAGATS TILL MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för domen samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.